

Đề thi khảo sát gồm 2 trang.

Họ và tên học sinh:.....

Số báo danh:.....

I. ĐỌC HIỂU (4,0 điểm)

Đọc đoạn trích sau:

ĐỘNG LỰC PHẢN ĐẤU TỪ NHỮNG LỜI XÚC PHẠM

Con à, chúng ta lớn lên trong một xã hội luôn theo đuổi danh dự, và cha hiểu cảm giác một người quý trọng danh dự bị xúc phạm là như thế nào. Có điều, trong nhiều trường hợp, cho dù con là ai, kể cả là Tổng thống Hợp chúng quốc Hoa Kỳ đi chăng nữa, thì cũng đều bất lực trước việc ngăn chặn những lời xúc phạm từ người khác.

Vậy, chúng ta nên làm thế nào khi gặp phải tình huống như thế? Tức giận công kích, cố gắng bảo vệ danh dự? Bao dung độ lượng và mỉm cười cho qua? Hay đáp trả bằng những cách khác?

Chắc hẳn con vẫn còn nhớ cha luôn trân trọng một bức ảnh chụp các bạn học cấp hai của mình. Trong bức ảnh đó không có cha, chỉ có những đứa trẻ xuất thân từ gia đình giàu có. Nhiều thập niên đã trôi qua, song cha vẫn trân trọng nó, hơn hết là khung cảnh chụp bức ảnh đó.

[...] Cha nhìn chăm chăm vào vị nhiếp ảnh gia đang cúi xuống căn góc chụp với ánh mắt hưng phấn, hy vọng ông ấy sớm đưa cha vào khung hình. Tuy nhiên, điều cha nhận được lại là nỗi thất vọng. Vị nhiếp ảnh gia đó có vẻ là một người theo chủ nghĩa duy mỹ, ông ấy đứng thẳng dậy, chỉ tay vào cha và nói với giáo viên: “Cô có thể bảo học sinh đó rời khỏi chỗ ngồi của mình được không? Cậu bé ăn mặc nhếch nhác quá.” Là một học sinh nhỏ bé và nghe lời giáo viên, cha chẳng dám lên tiếng phản đối, chỉ đành lặng lẽ đứng dậy, tạo phong nền đẹp để cho đám con nhà giàu ăn mặc chỉnh tề chụp ảnh.

[...] Nhìn vị nhiếp ảnh gia đó liên tục chỉnh cảnh, cha siết chặt nắm đấm, long trọng thề với lòng mình: Một ngày nào đó, mình sẽ trở thành người giàu nhất thế giới! Để một nhiếp ảnh gia chụp ảnh cho mình thì có gì ghê gớm chứ! Khiến họa sĩ nổi tiếng nhất thế giới vẽ chân dung cho mình mới là điều đáng tự hào!

Con ơi, lời thề khi ấy của cha đã trở thành hiện thực! Trong mắt cha, ý nghĩa của từ “xúc phạm” đã thay đổi, nó không còn là con dao sắc bén tước đi danh dự của cha, mà là một động lực mạnh mẽ, khí thế dữ dội như dời non lấp biển, thôi thúc cha phấn đấu và theo đuổi mọi điều tốt đẹp. Dường như không ngoa khi nói rằng vị nhiếp ảnh gia đó đã truyền cảm hứng để một đứa trẻ nghèo khó trở thành người giàu nhất thế giới. Ai cũng có lúc được mọi người vỗ tay reo hò để bày tỏ sự công nhận dành cho những thành tựu hoặc phẩm chất, nhân cách, đạo đức của bản thân; đồng thời, ai cũng có lúc bị đá kích và xúc phạm. Ngoại trừ ác ý, cha nghĩ sở dĩ chúng ta bị lăng mạ là do bản thân không đủ năng lực, năng lực này có thể liên quan đến khía cạnh làm người hoặc làm việc, tóm lại là không được người khác tôn trọng. Vì vậy, cha muốn nói rằng bị xúc phạm không phải là một chuyện xấu. Nếu là người biết giữ bình tĩnh và suy ngẫm, có lẽ con sẽ thấy rằng mỗi thái độ hoặc hành vi trước những lời xúc phạm - cũng có thể phản ánh trình độ năng lực của con người ta.

Cha biết rằng bất kỳ sự xúc phạm nhẹ nào cũng đều có thể làm tổn thương danh dự. Tuy nhiên, danh dự không phải là món quà do Thượng đế ban tặng, cũng không phải do người khác đưa cho, mà là do chính con tạo nên. Danh dự là sản phẩm tinh thần mà con sở hữu, và danh dự của mỗi người đều chỉ thuộc về chính họ. Con cho rằng mình có danh dự, vậy tức là con có danh dự. Vì vậy, giả sử có ai đó làm tổn thương tình cảm, danh dự của con, con cũng không cần phải dao động. Nếu con kiên quyết giữ lấy danh dự của mình, không ai có thể làm tổn thương con cả.

(Trích 38 lá thư Rockefeller gửi cho con trai, NXB Hồng Đức, 2023, tr.169-171)

Thực hiện các yêu cầu:

Câu 1 (0,75 điểm). Xác định luận đề của đoạn trích trên.

Câu 2 (0,75 điểm). Chỉ ra cách dẫn trong những câu văn sau: *Vị nhiếp ảnh gia đó có vẻ là một người theo chủ nghĩa duy mỹ, ông ấy đứng thẳng dậy, chỉ tay vào cha và nói với giáo viên: “Cô có thể bảo học sinh đó rời khỏi chỗ ngồi của mình được không? Cậu bé ăn mặc nhếch nhác quá.”*.

Câu 3 (0,5 điểm). Trong đoạn văn cuối của đoạn trích trên, người cha đã đưa ra những lí lẽ nào để thuyết phục con *không cần phải dao động khi có ai đó làm tổn thương tình cảm, danh dự của con?*

Câu 4 (1,0 điểm). Trong đoạn trích trên, việc người cha đưa ra bằng chứng về một lần mình bị xúc phạm có vai trò gì?

Câu 5 (0,5 điểm). Em hiểu như thế nào về câu văn: *Nếu con kiên quyết giữ lấy danh dự của mình, không ai có thể làm tổn thương con cả.*

Câu 6 (0,5 điểm). Em đồng tình hay không đồng tình với quan điểm cho rằng bị *xúc phạm* là một động lực mạnh mẽ thôi thúc con người phấn đấu và theo đuổi điều tốt đẹp. Lí giải tại sao?

II. PHẦN VIẾT(6,0 điểm)

Câu 1 (2,0 điểm). Em hãy viết một đoạn văn nghị luận (khoảng 200 chữ) đề xuất một giải pháp khả thi nhất khi bản thân gặp tình huống bị xúc phạm danh dự.

Câu 2 (4,0 điểm). Em hãy viết một bài văn nghị luận phân tích bài thơ sau:

NGHE CỎ

*Nếu nằm xuống lắng yên nghe cỏ hát
Sẽ thấy lòng thanh thoát lâng lâng
Sẽ thấy mỗi ban mai nắng lên
Giọt sương đêm còn treo trên lá cỏ
Như vì sao quên lối về trời.*

*Nếu nằm xuống lắng yên nghe cỏ hát
Sẽ thấy những bàn chân trên cỏ bước nhọc nhằn
Thấy quang gánh đè vai gầy trầu nặng
Thấy mặt trời những giọt mồ hôi.*

*Nếu nằm xuống lắng yên nghe cỏ hát
Thấy bàn tay nắm chặt những bàn tay
Thấy áo rách choàng lên áo rách
Đồng giá lui dần, nắng ấm gọi vào xuân.*

(Trương Minh Phổ¹ - Báo Văn nghệ quân đội cuối tháng - số 17 tháng 02 năm 2009, tr 23)

-----HẾT-----

¹ - Tác giả Trương Minh Phổ vốn là một kỹ sư cao cấp thủy lợi, có niềm đam mê sáng tác thơ. Với tâm hồn đa cảm và trách nhiệm của người cầm bút trước cuộc đời, ông lặng lẽ cày xới trên mảnh đất riêng của mình, trải lòng ra và lặng lẽ thu nhận những chiêm nghiệm. Thơ ông luôn giữ được vẻ giản dị, chân thành không phô trương, to tát, vì thế dễ đi vào lòng người đọc.

- Tác phẩm: Bài thơ "Nghe cỏ" được đăng trên Văn nghệ quân đội cuối tháng 02 năm 2009, trang 23, sau được in trong tập "Dòng sông và thời gian" (Thơ Trương Minh Phổ – NXB Hội Nhà văn, 2008).